

Nr 1.

Memorial med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse.

Bankoutskottet, som vid sitt första sammanträde denna dag emottagit den av fullmäktige i riksbanken, jämlikt föreskrift i 37 § lagen för Sveriges riksbank, till utskottet avgivna berättelsen om bankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1948, får härmed enligt gällande instruktion till riksdagen överlämna samma berättelse.

Stockholm den 15 januari 1949.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Sundvik, Leander, Lundqvist, Näsgård, Petersson i Karlskrona, Mogård och Grym;

från andra kammaren: herrar Wiberg, Andersson i Munkaljungby, Fröderberg, Persson i Norrby, Nilsson i Landskrona, Schmidt, Svensson i Alingsås och fru Humla.

Berättelse till bankoutskottet angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning.

Jämlikt föreskrift i 37 § lagen för Sveriges riksbank få fullmäktige i riksbanken härmed till bankoutskottet avgiva berättelse angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1948.

För utvecklingen på valutamarknaden ha förhållandena på utrikeshandels område varit bestämmande. Importregleringen, vilken påverkat årets import i betydligt större grad än fjolårets och som varit restriktiv särskilt med avseende på införseln mot dollars, har lett till att importöverskottet för 1948 stannat vid cirka 900 miljoner kronor mot cirka två miljarder kronor under närmast föregående år. Då en förhållandevis större del av importen torde ha varit förskottsbelagd vid slutet av 1947 än vid utgången av 1948 samt eftersom importöverskottet delvis täckts av frakt- och andra inkomster från utlandet, ha anspråken på riksbanken för betalning av importöverskottet stannat vid ett nettobelopp av 119 miljoner kronor. Motsvarande belopp för 1947 uppgick till 1 184 miljoner kronor.¹

Vid bedömningen av det totala valutautflödet har man jämväl att taga hänsyn till bland annat valutautvecklingen hos affärsbankerna samt förändringen i clearingställningen gentemot utlandet. Uppgifter härom föreligga ännu icke för hela året. I den senaste konjunkturrapporten (*Översikt över det ekonomiska läget 1949*) har med utgångspunkt från utvecklingen till och med november månad det totala valutautflödet för året uppskattats till cirka 300 miljoner kronor. Med hänsyn till den gynnsamma valutautvecklingen under december månad är det sannolikt att det totala valutautflödet, när den fullständiga statistiken föreligger, kommer att visa sig hava varit mindre än nämnda belopp.

Riksbankens nettobehållning av guld och utländska valutor samt riksgäldskontorets pundbehållning uppgick vid årets slut till 713 miljoner kronor mot 832 miljoner kronor vid årets början.² Härvid har avdrag gjorts

¹ Denna redovisning skiljer sig från den som tillämpats i tidigare berättelser därutinnan, att de i denna berättelse anförda siffrorna icke inkludera köpta terminsvalutor; ej heller har avdrag gjorts för sålda terminsvalutor. Vidare tages här hänsyn till förändringarna i riksbankens kronkulder till utlandet.

² Jfr. not 1.

för riksbankens skuld i svenska kronor till utländsk bank och bankir, vilken den 31 december 1948 utgjorde 97 miljoner kronor mot 165 miljoner kronor ett år tidigare.

Behållningen av guld hade vid årets början ett dagsvärde av 379 miljoner kronor och vid dess slut ett värde av 290 miljoner kronor, vilket innebär en minskning med 89 miljoner kronor. Leveranserna till riksbanken av inom landet producerat guld hade under året ett värde av 6 miljoner kronor eller samma belopp som året dessförinnan. Den inhemska förbrukningen av guld för industriella och liknande ändamål belöpte sig till 10 miljoner kronor mot 14 miljoner kronor under år 1947.

I förhållandet mellan de olika i totalbehållningen ingående valutorna ha under året vissa förskjutningar förekommit. Sålunda har behållningen av dollars ökat till 113 miljoner kronor vid utgången av 1948, främst beroende på guldförsäljning under årets första del samt på nedskärningen av importen från dollarländerna. Däremot har innehavet av pund undergått en minskning med 144 miljoner kronor. Till följd av det svenska betalningsunderskottet gentemot Storbritannien ökades under förra delen av året skulderna i svenska kronor, medan pundtillgångarna ej undergingo några större förändringar. I oktober skedde en avräkning till ett belopp av cirka 130 miljoner kronor av Sveriges ackumulerade pundtillgångar mot de engelska krontillgodohavandena. Behållningen av franska francs har nedgått med 110 miljoner kronor. Denna nedgång beror till cirka 70 miljoner kronor på en överföring av svenska fordringar från i francs till i svenska kronor utställda skattkamarväxlar. I fråga om övriga valutor har en mindre nedgång ägt rum beträffande schweizerfrancs och holländska floriner, medan någon ökning skett av behållningen av norska och tjeciska kronor.

Till fullföljande av den överenskommelse angående multilateralt kompensationsförfarande, som träffats mellan de i det europeiska ekonomiska samarbetet deltagande länderna, har riksbanken ställt övertrasseringsrätter till förfogande för vissa länder, ävensom erhållit övertrasseringsrätter å andra länder. Dessa övertrasseringsrätter ha emellertid endast till en mindre del utnyttjats fram till utgången av år 1948.

Riksbankens noteringar av utländska växelkurser ha med få undantag varit oförändrade under året. Kursen på argentinska pesos har justerats ett flertal gånger. Säljkursen var vid årets början 89 kronor 50 öre och vid dess slut 75 kronor 50 öre, medan köpkursen, som vid årets början noterades till 87 kronor 25 öre, icke noterades den 31 december. Köpkursen på schweiziska francs har under året höjts från 83 kronor 25 öre till 83 kronor 30 öre. I samband med tvenne devalveringar av den franska valutan ha motsvarande ändringar vidtagits av noteringen å pariserfrancs.

Den ordning för terminsaffärer, som fastställdes den 13 december 1947, har varit gällande under hela år 1948.

För att reglera kursutvecklingen på obligationsmarknaden fortsatte riksbanken under året sina köp av statsobligationer samt av hypoteksbankens och stadshypotekskassans obligationer. Dessa köp ledde under året till att riksbankens innehav av obligationer ökades från 1 406 miljoner kronor till 1 992 miljoner kronor,¹ d. v. s. med 586 miljoner kronor. Under 1947 uppgick obligationsportföljens ökning till 957 miljoner kronor.

Riksbankens behållning av skattkamarväxlar minskades under året med 15 miljoner kronor. Föregående år ökades behållningen av skattkamarväxlar med omkring 245 miljoner kronor. Vid början av år 1948 uppgick denna behållning till 1 340 miljoner kronor och vid dess slut till 1 325 miljoner kronor.² Riksgäldskontoret kunde inlösa en del av sina utelöpande skattkamarväxlar under de månader, då statsverkets kassaställning förbättrades i samband med skatteuppbörderna, men måste tidvis där- emellan utfärda nya.

Ränteläget var i stort sett oförändrat, dock med en viss dragning uppåt under årets tre första kvartal och en tendens till sänkning under december.

Den under 1947 träffade överenskommelsen med svenska bankföreningen, svenska sparbanksföreningen och jordbrukskasseorganisationen angående en frivillig begränsning av kreditgivningen kompletterades under våren 1948 efter överläggningar med affärsbankerna. Delvis på grund av den frivilliga kreditbegränsningen ha affärsbankernas totala kreditgivning under året icke undergått några väsentliga förändringar. Efter överläggningar, som chefen för försäkringsinspektionen på uppdrag av chefen för finansdepartementet upptagit med försäkringsbolagen, förklarade sig dessa bolag i maj villiga att tills vidare under sex månader icke minska sitt innehav av stats- och hypoteksbobligationer. Med sparbankerna förda överläggningar resulterade i en skrivelse från sparbanksföreningen till styrelserna för samtliga sparbanker med uppmaning att i långivning och likviditetspolitik beakta nödvändigheten av återhållsamhet. Mot slutet av året överenskoms med stadshypotekskassan, hypoteksbanken och AB Industrikredit om en begränsning av dessa institutioners utlåning under år 1949.

Enligt riksdagens beslut om partiell sterilisering av aktiebolagens vinster skola vissa belopp insättas på särskilt spärrkonto i riksbanken. Vid slutet av 1948 inestod på dylikt konto 128 miljoner kronor.

Sedelcirkulationens stegring var under första kvartalet 1948 relativt måttlig. Under april månad blev emellertid stegringen ungefär fördubblad jämfört med föregående månad, varefter under återstoden av året beloppet utelöpande sedlar varit omkring 200 miljoner kronor större än under motsvarande tid 1947.

¹ På grund av ändrade principer för obligationernas värdering vid bokslutet (se sid. 6) har en nedskrivning av obligationsportföljen med omkring 6.3 miljoner kronor företagits i 1948 års bokslut.

² Här ingå skattkamarväxlar till ett belopp av ca 700 miljoner kronor, vilka övertogs av riksbanken i samband med avvecklingen av posten »Till riksgäldskontorets förfogande ställda medel».

I enlighet med de direktiv angående omläggning av riksbankslagens sedeltäckningsbestämmelser, vilka meddelades av 1947 års riksdag, ha fullmäktige utarbetat förslag till nya sedeltäckningsbestämmelser. Förslaget överlämnades till Kungl. Maj:t genom skrivelse av den 4 mars 1948.

Fullmäktige framhöllo, att tidigare rådande förhållanden i fråga om sedlars lagstadgade inlösbarhet i guld numera förändrats, sedan centralbanks-sedlarna erkänts som lagligt betalningsmedel, oavsett inlösbarheten. Centralbankens guldkassa hade därigenom närmast fått betydelse som kassareserv för betalningar till utlandet. Fullmäktige föreslog att sedeltäckningsbestämmelserna utformades så, att riksbanken finge möjlighet att disponera guldkassan för att täcka en temporär brist i betalningsbalansen utan att detta skulle medföra menliga konsekvenser i fråga om sedelutgivningsrätten. Den obligatoriska guldtäckningen borde därför upphävas och kunna ersättas med täckning genom den hittillsvarande supplementära sedeltäckningen. Fullmäktige ansågo sig emellertid i rådande penningpolitiska läge icke böra förordna en genomgripande ändring av ifrågavarande bestämmelser och föreslog därför, att sedelutgivningen under budgetåret 1948/49 skulle regleras genom en särskild, av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt stiftad lag, varigenom riksbankslagens sedeltäckningsbestämmelser temporärt skulle sättas ur kraft utan att ändras eller upphävas. Riksdagen anslöt sig till en på grundval av förslaget utarbetad proposition, varefter den 28 maj 1948 utfärdades lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning, att gälla från och med den 1 juli 1948 tills vidare intill utgången av juni 1949. Enligt denna äger riksbanken rätt att under budgetåret 1948/49 utgiva sedlar till ett högsta belopp av 3 200 miljoner kronor.

Vid uppgörandet av bokslutet för år 1948 redovisas guldbehållningen på riksbankens tillgångssida efter ett pris av 2 480 kronor per kilogram. Såsom en särskild tillgångspost, »Övervärde å guld», upptages emellertid skillnaden mellan guldbehållningens dagsvärde och värdet enligt nämnda pris. De utländska valutorna upptagas till en medelkurs mellan de vid årets slut gällande köp- och säljkurserna. Skillnaden mellan bokförda värden och värden efter inköps- respektive försäljningspriser vid handeln med guld och valutor regleras å kursdifferenskontot.

I närmast föregående bokslut har hänsyn icke tagits till upplupna, icke utbetalda obligationsräntor. Dessa ha däremot redovisats i berättelsen till bankoutskottet och uppgingo vid slutet av 1947 till 18.7 miljoner kronor. Å andra sidan ha redan avräknade diskonton på skattkammarväxlar inbegripits i vinst- och förlusträkningen även om de avsett tiden efter årsskiftet. I årets bokslut ha upplupna räntor och diskonton per den 31 december 1948 krediterats vinst- och förlustkontot. Genom detta beräkningssätt

ha omkring 30.9 miljoner kronor tillförts detta konto såsom ett vinstbelopp. Vidare ha vid slutet av 1948 obligationerna upptagits till köpkursen på Stockholms fondbörs den 30 december 1948, dock högst pari, mot tidigare till inköpspriset, dock högst pari, varigenom en nedskrivning med omkring 6.3 miljoner kronor av obligationsbehållningen blivit erforderlig.

Riksbankens nettovinst redovisas, delvis på grund av nämnda förändringar av bokföringsprinciperna, under år 1948 med ett belopp av 74 111 717 kronor 32 öre mot 10 592 372 kronor 36 öre under år 1947.

	1 9 4 7		1 9 4 8	
	Kronor		Kronor	
DEBET.				
(Tillgångar)				
Kassa.				
Guldbehållning	231 779 215	41	177 662 714	36
Övervärde å guld	146 823 721	63	112 542 882	10
	(378 602 937)	04		
Silvermynt	916 299	15	803 401	15
Brons-, järn- och kopparmynt	8 380	17	11 162	91
	(924 679)	32		
Andra bankers postväxlar, checkar m. m.	57 584 910	42		
				290 205 596 46
				814 564 06
				66 649 230 89
Svenska statspapper och obligationer.				
Skattkammарväxlar	1 340 000 000	—	1 325 000 000	—
Statens, hypoteksbankens och stadshypotekskassans obligationer	1 406 528 001	88	1 991 793 876	50
	(2 746 528 001)	88		
Andra obligationer	25 000	—		
				3 316 793 876 50
Fordran på staten för förskott enligt Washingtonöverenskommelsen . . .	69 818 707	28		
				132 891 707 28
Lånerörelse.				
Rediskonterade växlar	191 831	74	—	—
Diskonterade växlar	38 081 899	89	64 712 919	68
Hypoteks- och kommunlån	70 645 805	06	75 361 701	—
Kredit i checkräkning	17 625 187	04	15 227 646	49
Avbetalningslån	59 427 551	37	61 288 705	71
På indrivning beroende medel	11 811	72	94 363	97
	(185 984 086)	82		
				216 685 336 85
Utrikesrörelse.				
Utländska statspapper och obligationer . .	451 934 188	64	245 698 233	75
Växlar, betalbara i utlandet	—	—	20 385 070	62
Fordran hos utländsk bank eller bankir, m. fl.	58 377 563	89	145 196 534	84
Övriga utländska tillgångar:				
Utländska bankers sedlar	585 292	38	657 385	65
Övrigt	88 680 794	58	134 562 589	76
	(599 577 839)	49		
				546 499 814 62
Hos riksgäldskontoret innestående medel	6 767 843	18		
				6 767 843 18
Riksgäldskontorets förbindelse	182 000 000	—		
				182 000 000 —
Övriga tillgångar	1 486 206	16		
				41 844 878 97
Summa	4 229 300 211	59		4 801 152 848
				81

balansräkning.

	1 9 4 7		1 9 4 8	
	Kronor		Kronor	
KREDIT.				
(Skulder)				
Utelöpande sedlar	2 895 149 975	69	3 112 664 280	69
Postväxlaräkning	4 328 118	72	4 691 058	23
Depositionsräkning	2 359 247	59	1 620 257	02
Kapitalräkning	300 000	—	300 000	—
Uppsägningsräkning	66 000 000	—	61 000 000	—
Spärrkontomedel	—	—	128 077 931	15
Checkräkning.				
Skuld till statliga myndigheter	630 846 587	13	679 112 374	32
Skuld till bankaktiebolag	196 754 864	32	357 816 960	65
Andra insättare	71 886 992	51	101 513 589	97
	(899 488 443)	(96)		
Utrikesrörelse.				
Skuld till utländsk bank eller bankir, m. fl.	164 715 815	35	96 545 861	87
Kursdifferenskonto	3 990 219	83	7 204 872	48
Övriga skulder	44 532 211	14	23 057 765	80
Kapital.				
Grundfond	50 000 000	—	50 000 000	—
Avbetalningslånefond	60 000 000	—	65 000 000	—
Reservfond	20 000 000	—	20 000 000	—
Tjänstepensionsfond	2 863 441	32	2 863 441	32
Familjepensionsfond	3 904 401	86	3 904 401	86
Balanserade vinstmedel:				
från föregående år	1 075 963	77	11 668 336	13
vinst för året	10 592 372	36	74 111 717	32
	(148 436 179)	(31)		
Ansvarsförbindelser kr.	13 043 115	32		
Därtill kommer den ej inbetalda delen av riksbankens innehav av aktier i Internationella Banken i Basel nom. Schw. Frcs 10 000 000 (4 000 aktier à 2 500: — Schw. Frcs), utgörande 75 % av beloppet eller Schw. Frcs 7 500 000: —.				
Summa	4 229 300 211	59	4 801 152 848	81

	1 9 4 7		1 9 4 8		
	Kronor		Kronor	Kronor	
DEBET.					
(Utgifter och förluster)					
Lånerörelse.					
Inom linjen förda avbetalningslån	2 973	30	—	—	
Rantor å inlåningsräkningar	1 025 987	50	407 069	86	
Guldtransporter, m. m.	6 709 698	34	287 191	57	
Förvaltningskostnader.					
<i>Avlöningar:</i>					
<u>Arvoden till fullmäktige och suppleanter för fullmäktige.</u>					
Fullmäktige	55 242	60	55 506	94	
Suppleanter	1 526	93	2 614	36	
Arvoden till styrelseledamöter vid avdelningskontoren och suppleanter för dem	144 622	95	142 335	45	
<u>Avlöningar till ordinarie tjänstemän.</u>					
Nettolön, tjänstemän å ordinarie stat	3 019 424	59	3 394 782	16	
Nettolön, tjänstemän å indragningsstat	54 594	18	50 512	92	
Arvode till ställföreträdande sektionsschefer	4 983	33	3 064	52	
Kallortstillägg	1 781	77	1 834	—	
Vikariatsersättning	43 432	03	50 488	41	
Arvode till ombudsmannen vid avdelningskontoret i Malmö	2 400	—	2 400	—	
Felräkningspengar	10 828	71	8 892	11	
Särskild ersättning till maskinmastaren	600	—	—	—	
Ersättning till jourhavande vaktchef	3 573	—	3 717	—	
Ersättning till s. k. lokalvakt	4 742	—	4 334	—	
Övertidsersättning	2 172	70	2 567	90	
<u>Avlöning till icke ordinarie personal.</u>					
Nettolöner	625 311	60	862 935	51	
Kallortstillägg	401	05	417	42	
Vikariatsersättning	14 443	55	24 077	01	
Arvoden och andra ersättningar åt tillfälliga befattningshavare	574 405	81	697 268	—	
Övertidsersättning	10 826	91	8 418	60	
Ersättning till s. k. lokalvakt	906	—	1 206	—	
Ersättning till extra chaufför	—	—	19	50	
<u>Arvoden och särskilda ersättningar.</u>					
Personliga arvoden	4 533	87	5 894	17	
Kompensationer (för mistad vikariatsersättning)	5 304	39	—	—	
Ersättning för arbetet med proklaman	750	—	500	—	
Gratifikationer och belöningar	4 623	75	10 378	45	
Gottgörelse jämlikt § 18, mom. 1	11 224	50	11 719	50	
Rörligt tillägg	743 248	15	541 734	98	
Barntillägg	13 489	35	11 583	96	
	(5 359 393)	72)	Transport	6 593 464	30)

förlusträkning.

	1 9 4 7		1 9 4 8	
	Kronor		Kronor	Kronor
KREDIT.				
(Inkomster och vinster)				
Lånerörelse.				
Räntor å diskonterade och rediskonterade växlar	876 355	67	971 715	87
Räntor å hypoteks- och kommunlån	1 942 949	41	1 659 926	68
Räntor å avbetalningslån	1 911 731	06	2 058 393	56
Räntor å kredit i checkräkning	219 164	33	260 200	63
Avgifter för kredit i checkräkning	23 499	57	39 335	26
Inkasseringsavgifter	864	59	1 257	90
Inbetalningar å inom linjen forda eller avskrivna lånefordringar	5 973	36	4 984	74
	(4 980 537)	99)		
Utrikesrörelse.				
Remboursprovisioner	553 254	68	698 977	54
Övrig av utrikesrörelsen uppkommen vinst . . .	6 305 780	54	675 043	27
	(6 859 035)	22)		
Svenska statspapper och obligationer.				
Av Riksgäldskontoret inbetalda räntor	244 348	76	216 570	98
Räntor å statspapper och obligationer	15 205 959	69	78 105 504	69
	(15 450 308)	45)		
Övriga inkomster.				
Avgifter för i förvar mottagna depositioner . . .	206 390	60	226 938	23
Ersättning för utländska clearingar	25 000	—	10 000	—
Provisioner	129 668	25	15 222	99
Inbetalda tjänstepensionsavgifter	96	38	—	—
Inbetalda familjepensionsavgifter	252	55	264	—
Ersättning för förvaltning av statens bosättnings- lånefond	140 520	—	135 160	—
Inkomster av hantverks- och småindustrilån . .	412	79	1 136	88
Inkomster av fastigheter	294 145	40	306 579	73
Ersatta lagsökningskostnader	248	54	1 185	03
Courtage å obligationer	85 465	37	21 894	43
Kassaöverskott	1 120	69	987	14
Markförsäljning i Tumba	188 000	—	—	—
Diverse	13 535	66	17 166	82
	(1 084 856)	23)		
			736 535	25
Summa	28 374 737	89	85 428 446	37

Vinst- och

	1 9 4 7		1 9 4 8	
	Kronor		Kronor	Kronor
<i>Pensioner m. m.:</i>			Transport	6 593 464 30
Pensioner åt f. d. befattningshavare	746 462	16	843 963	13
Pensioner åt efterlevande till f. d. befattningshavare	289 104	29	350 274	57
Diverse pensioner och understöd	9 975	06	14 884	55
Rörligt tillägg	199 220	18	145 453	39
	(1 244 761	69)		1 354 575 64
<i>Förvaltningsutgifter.</i>				
Rese- och tjänstgöringstraktamenten	56 653	62	16 725	20
Uniformsbeklädnad	21 188	41	19 497	57
Sjukvård och begravningshjälp m. m.	27 181	24	30 777	53
Fastighetsunderhåll	113 022	35	64 509	86
Fastighetsutskylder, renhållning av gator och gårdar	83 376	30	105 336	28
Värme och belysning	228 844	10	192 880	25
Hyror för fem kontor	42 329	55	42 965	07
Inventarier och deras underhåll	153 544	38	193 438	55
Inventeringar vid avdelningskontoren	11 131	70	10 030	10
Skrivmaterialier och övriga förbrukningsartiklar	97 164	47	95 234	60
Bokbinderi, blanketter och tidningar m. m.	79 199	53	91 647	85
Annonser och kungörelser	18 979	93	21 306	72
Post, assurances-, telegram- och telefonavgifter	557 685	59	509 117	97
Lagsöknings- och rattgångskostnader	33	55	26	75
Kostnader för soliditetsupplysningar	28 559	31	25 467	67
Transportkostnader	11 752	02	13 454	65
Bevakning vid huvudkontoret	51 904	25	53 123	61
Inspektion av avdelningskontoren	2 503	10	3 740	30
Diverse rese- och flyttningkostnader	11 946	12	47 021	80
Lönenamnden och delegerade vid riksdagens verk m. m.	5 131	01	2 987	55
Riksbankens kostnader för avdelningen i U. S. A.	19 666	65	—	—
Egnahemslånekostnader	—	—	62 118	17
Diverse	174 794	—	204 186	60
	(1 796 591	18)		1 805 594 65
<i>Kostnader för sedeltryckeriet</i>	693 542	36		800 028 53
<i>Kostnader för pappers bruket</i>	738 743	56		687 831 68
Övriga utgifter.				
Avdelningskontorens ombyggnadskonton	5 061	—	—	—
Räntor å lånebanksobligationer	7 637	33	7 637	33
Ränta å kassörers felräkningspengar	944	94	627	89
Ersatt kassaförlust	18 910	76	2 975	70
Courtago å obligationer	132 517	12	63 256	33
Diverse	45 602	73	737	—
	(210 673	88)		75 234 25
Summa utgifter och förluster	17 782 365	53		11 316 729 05
Saldo vinst	10 592 372	36		74 111 717 32
Summa	28 374 737	89		85 428 446 37

förlusträkning.

	1947		1948	
	Kronor		Kronor	Kronor
<i>KREDIT.</i> (Inkomster och vinster)	28 374 737	89	85 428 446	37
Summa	28 374 737	89	85 428 446	37

**Vissa inom linjen förda tillgångar och skulder vid 1947 och
1948 års slut.**

	1947		1948	
	Kronor		Kronor	
<i>Tillgångar.</i>				
Riksbankens mynt- och medaljsamling	33 226	22	33 226	22
Taxeringsvärdet av riksbankens fastigheter vid årens slut enligt nedanstående specifikation	15 101 300	—	15 151 300	—
Aktier i Internationella Banken i Basel	1 800 000	—	1 800 000	—
Summa	16 934 526	22	16 984 526	22
Fastigheten i:				
Stockholm: bankhuset	4 250 000	—	4 250 000	—
sedeltryckeriet	1 200 000	—	1 200 000	—
Göteborg	1 300 000	—	1 300 000	—
Malmö	425 000	—	425 000	—
Falun	200 000	—	200 000	—
Gävle	280 000	—	280 000	—
Halmstad	380 000	—	380 000	—
Härnösand	205 000	—	205 000	—
Jönköping	150 000	—	150 000	—
Karlstad	163 000	—	163 000	—
Kristianstad	230 000	—	230 000	—
Linköping	277 000	—	277 000	—
Luleå	370 000	—	370 000	—
Mariestad	150 000	—	200 000	—
Norrköping	313 000	—	313 000	—
Nyköping	428 600	—	428 600	—
Sundsvall	250 000	—	250 000	—
Uppsala	560 000	—	560 000	—
Visby	200 000	—	200 000	—
Växjö	346 600	—	346 600	—
Örebro	275 000	—	275 000	—
Östersund	200 000	—	200 000	—
Tumba	2 823 100	—	2 823 100	—
Diverse valv	125 000	—	125 000	—
Summa	15 101 300	—	15 151 300	—
<i>Skulder.</i>				
Utelöpande postväxlar	12 277	39	12 277	39
› transportsedlar å 3 och 2 rdr på ofargat papper	338 473	40	338 473	40
› bankosedlar å riksdaler och skillingar	1 315 328	04	1 315 328	04
Lånebanksobligationer med 4 % ränta på ränta	548	08	548	08
› › 4½ % ›	5 527	07	5 527	07
› › 3 % ›	588	64	588	64
Förbindelser med 4 % ränta för under åren 1802 och 1803 inlämnat silver (s. k. silversedlar)	924	61	924	61
Realisationsobligationer med 4 % ränta till förfallodagen, utgivna för riksgäldssedlarnas inlösen 1803—1807	417	58	417	58
Summa	1 674 084	81	1 674 084	81

Avbetalnings- och bosättningslånefonderna.

Fördelningen den 31 december 1948 på riksbankens olika kontor av utestående lån från *avbetalningslånefonden* framgår av efterföljande tabell:

	Utestående lån		
	Antal	Belopp Kronor	
Huvudkontoret	14 853	¹⁾ 24 525 947	46
Avdelningskontoret i: Göteborg	2 790	3 510 563	—
Malmö	1 934	²⁾ 2 674 986	81
Falun	701	1 372 229	—
Gävle	1 759	2 343 194	—
Halmstad	556	1 054 818	—
Härnösand	517	800 308	—
Jönköping	1 300	2 444 347	—
Kalmar	291	451 329	—
Karlskrona	580	673 747	—
Karlstad	379	707 788	—
Kristianstad	346	734 412	—
Linköping	613	1 225 054	—
Luleå	1 594	2 257 968	—
Mariestad	312	686 435	34
Norrköping	1 355	1 695 481	—
Nyköping	486	945 685	—
Sundsvall	928	1 196 179	—
Umeå	1 108	1 850 896	—
Uppsala	2 367	4 193 704	—
Visby	484	893 993	—
Vänersborg	220	504 196	—
Västerås	897	1 440 242	—
Vaxjö	190	417 265	—
Örebro	753	1 360 589	—
Östersund	754	1 347 549	—
Summa	38 067	61 308 905	61

¹⁾ Därav 31 st. till ett sammanlagt belopp av kr. 19 110:09 på indrivning beroende.

²⁾ » 1 » » » belopp av kr. 1 089:81 på indrivning beroende.

I nedanstående översikt redovisas fördelningen den 31 december 1948 på riksbankens olika kontor av utestående lån från *bosättningslånefonden*, vilken står under riksbankens förvaltning men ej ingår i riksbankens balansräkning.

	Utestående lån		
	Antal	Belopp Kronor	
Huvudkontoret	18 232	13 632 650	44
Avdelningskontoret i: Göteborg	5 706	3 991 083	39
Malmö	5 726	3 971 421	86
Falun	1 532	1 071 020	—
Gävle	2 669	2 017 772	50
Halmstad	1 143	742 818	—
Härnösand	1 213	859 242	—
Jönköping	2 215	1 703 146	—
Kalmar	689	394 031	—
Karlskrona	852	615 550	—
Karlstad	2 086	1 404 550	—
Kristianstad	1 293	862 085	—
Linköping	1 341	887 578	—
Luleå	1 229	852 129	—
Mariestad	1 390	1 091 954	—
Norrköping	1 088	751 629	35
Nyköping	1 824	1 358 134	—
Sundsvall	1 144	856 702	—
Umeå	873	654 466	50
Uppsala	1 595	1 229 760	57
Visby	182	144 792	—
Vänersborg	1 074	788 416	95
Västerås	2 186	1 722 502	—
Vaxjö	553	393 531	—
Örebro	2 196	1 638 174	—
Östersund	845	600 930	20
Summa	60 876	44 236 069	76

Egnahems- m. fl. lån.

Vid utgången av år 1948 utestående lån, som övertagits från egnahemsorganen och hushållningssällskapen, fördela sig till antal och belopp på de olika kontoren sålunda:

	Belopp		
	Antal	Kronor	
Huvudkontoret	5 939	73 415 058	82
Avdelningskontoret i: Göteborg	2 881	7 612 066	53
Malmö	1 015	6 091 048	12
Falun	2 676	8 968 140	10
Gavle	3 920	11 318 000	81
Halmstad	3 643	15 409 502	43
Härnösand	4 560	11 684 065	51
Jönköping	1 400	6 356 428	10
Kalmar	2 676	9 062 143	73
Karlskrona	2 596	9 087 473	78
Karlstad	5 407	18 017 646	91
Kristianstad	5 787	22 116 370	49
Linköping	2 465	8 442 704	21
Luleå	8 248	19 339 498	94
Mariestad	3 029	10 039 903	70
Norrköping	1 225	4 844 896	56
Nyköping	2 830	13 991 438	67
Sundsvall	2 115	5 471 245	69
Umeå	6 665	20 154 260	58
Uppsala	3 331	11 617 902	10
Visby	3 041	9 029 867	83
Vänersborg	5 711	19 872 291	85
Västerås	1 610	6 438 068	02
Växjö	2 702	10 305 762	89
Örebro	2 080	4 626 094	66
Östersund	5 757	16 441 623	74
Summa	¹⁾ 93 309	359 753 504	77

¹⁾ Motsvarande antal och belopp uppgick per den 1 juli 1948, då riksbanken övertog ifrågasvarande låneverksamhet, till 95 938 lån till ett sammanlagt belopp av kr. 355 453 713:35.

De å föregående sida redovisade, vid utgången av år 1948 utestående lån, vilka övertagits från egnahemsorganen och hushållningssällskapen, fördela sig till antal och belopp på följande olika lånetyper:

	Antal	Belopp Kronor
<i>Utlåning, som handhaves av såväl avdelningskontor som huvudkontoret:</i>		
Jordbruksegnahemslån, skogslån, äldre tilläggs-lån och förstärkningslån	30 862	162 474 228 97
Bostadsegnahemslån	16 346	70 409 914 29
Uppskovslån	1 280	352 109 89
Nybyggnadslån	21 869	34 776 161 20
Förbättringslån	5 638	17 851 692 56
1942 års tilläggs-lån	2 750	3 728 323 44
Lån till estlandssvenskar	53	415 382 55
Premielån	4 582	5 198 305 58
Gödselvårdslån	1 368	554 916 —
Tackdikningslån	5 179	4 246 078 24
Nyodlings- och betesförbättringslån (allmänna fonden) . .	12	8 641 67
Silolanläggningslån	962	772 115 80
Transport	90 901	300 787 870 19
<i>Utlåning, som helt handhaves av huvudkontoret:</i>		
Arrendelån	249	598 062 90
Arbetarsmåbrukslån	1 519	37 383 770 85
Jordbruksegnahemslån m. fl. lån till låneformidlare . . .	106	2 479 979 04
Bostadsegnahemslån » » . . .	453	17 483 491 49
Uppskovslån » » . . .	21	16 459 30
1942 års tilläggs-lån » » . . .	60	1 003 871 —
Summa	93 309	359 753 504 77

Riksbankens styrelse och vissa förvaltningsåtgärder.

§ 1.

Vid det val, som de av riksdagens kamrar utsedda valmännen förrättade den 4 juni 1948, utsågos till fullmäktige i riksbanken för valperioden 1948—1951 herr Ivar Rooth och undertecknad Allan Andersson, vilka då voro i tur att avgå.

Till suppleanter för tiden från valet till dess nytt val under år 1949 försiggått utsågos samtidigt ledamöterna av riksdagens andra kammare direktören John Bergvall och ombudsmannen Olof Andersson (båda omvalda) samt fil. lic. Henrik Åkerlund, nyvald efter direktören Ragnar Sundén.

Fullmäktige utsågo därefter den 8 juni 1948 för tiden till dess nytt val av fullmäktige år 1949 försiggått

till *vice ordförande och deputerad*: undertecknad Hall; samt
till *riksbankschef*: herr Rooth.

Envoyén D. H. A. C. Hammarskjöld, som sedan den 1 juli 1941 fungerat som fullmäktiges ordförande, har på egen begäran av Kungl. Maj:t den 3 december 1948 entledigats från uppdraget. Samtidigt har Kungl. Maj:t förordnat undertecknad Jonsson att för tre år från och med sistnämnda dag vara fullmäktig i riksbanken.

Den 4 december 1948 biföll riksdagen av dåvarande riksbankschefen Ivar Rooth gjord framställning om entledigande från uppdraget att vara fullmäktig i riksbanken. Riksdagens valmän för utseende av fullmäktige i riksbanken utsågo därefter den 9 december 1948 till fullmäktig efter herr Rooth för återstående delen av valperioden 1948—1951 undertecknad Böök.

Vid den 10 december 1948 företaget val utsågo fullmäktige undertecknad Böök att för tiden till dess nytt val av fullmäktige år 1949 försiggått vara riksbankschef.

Fullmäktiges andra riksdagsvalda ledamöter än riksbankschefen och deputeraden hava alternerat såsom jourhavande fullmäktig i perioder om 14 dagar enligt av fullmäktige fastställd turordning.

Till *vice riksbankschef* för tiden intill dess nytt fullmäktigeval under år 1949 ägt rum förordnade fullmäktige den 8 juni 1948 bankdirektören i riksbanken Harald Magnusson med uppdrag för honom att tillsvidare även fungera såsom chef för sektion I.

Undertecknad Böök, som genom fullmäktiges beslut den 6 mars 1947 erhöll ledighet från tjänsten som bankdirektör i riksbanken för att upprätthålla befattningen såsom chef för utrikesdepartementets handelsavdelning, frånträdde genom valet till riksbankschef nyssnämnda bankdirektörstjänst.

Bankokommissarien Lennart Hammarskiöld, vilken under undertecknad Bööks nämnda tjänstledighet förordnats att mot vikariatslön uppehålla sagda bankdirektörstjänst, har för tiden från och med den 11 december 1948 till och med den 31 december 1949 utsetts att vara bankdirektör i riksbanken med uppdrag för honom att tillsvidare fungera såsom chef för sektion II.

Såsom chef för sektion III är bankdirektören Hjalmar Ekengren alltjämt förordnad.

Sedan 1948 års riksdag beslutat godkänna fullmäktiges framställning i skrivelse den 11 november 1948 om sådan organisatorisk ändring av riksbankens ledning att det i gällande övergångsplan II för riksbanken upptagna antalet tjänster som bankdirektör i lönegraden Cp 19 finge ökas från två till tre — jämför bankoutskottets utlåtande nr 55/1948 —, hava fullmäktige den 10 december 1948 förordnat bankokommissarien Gunnar Månsson att för tiden till och med den 31 december 1949 vara bankdirektör med uppdrag för honom att tillsvidare fungera som chef för sektion I. Vice riksbankschefen Magnussons uppdrag att vara chef för sektion I har därmed upphört.

§ 2.

Till ledamöter i riksbankens industristyrelse hava fullmäktige för tiden till dess nytt val av fullmäktige nästa år försiggått utsett undertecknad Hall, ordförande, bankdirektören Hjalmar Ekengren samt överdirektören och chefen för överstyrelsen för yrkesutbildning, civilingenjören Ryno Lundquist, den sistnämnde i egenskap av industrisakkunnig ledamot (samtliga omvalda).

Till suppleanter hava utsetts, för ordföranden undertecknad Hagberg (omvald), för Ekengren bankdirektören Gunnar Månsson (nyvald) samt för Lundquist chefen för grafiska forskningslaboratoriet, civilingenjören Gösta Carlsson (omvald).

Industristyrelsen har under 1948 hållit 27 sammanträden.

§ 3.

Som ledamöter i delegerade för riksdagens verk för år 1949 hava fullmäktige för sin del utsett undertecknade Hall och Allan Andersson (båda omvalda), med undertecknad Hagberg såsom suppleant för dessa.

Fullmäktige hava gemensamt med fullmäktige i riksgäldskontoret utsett riksgäldsdirektören Fredrik Sandberg och bankokommissarien i riksbanken Harry Nordmark att under år 1949 vara, Sandberg ledamot i direktionen för Göta Kanalverk och Nordmark ombud vid revisionen av samma verk (båda omvalda).

§ 4.

Beträffande sammansättningen av styrelserna för de olika avdelningskontoren hänvisas till fullmäktiges protokoll för den 22 december 1948, § 5.

§ 5.

Riksbanken har fungerat såsom clearingsnämndens bankförbindelse för de föreliggande clearingavtalen gentemot utlandet.

Riksbanken har vidare handhaft tillämpningen av de mellan Sverige, å ena, och Argentina, Belgien, Bulgarien, Colombia, Danmark, Frankrike, Grekland, Jugoslavien, Nederländerna, Norge, Polen, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Tjeckoslovakien, Turkiet, Ungern, Österrike samt de engelsk-amerikanska, franska och sovjetiska ockupationszonerna i Tyskland, å andra sidan, träffade betalningsavtalen.

§ 6.

De räntesatser och lånevillkor i övrigt, som angivits under § 6 i fullmäktiges berättelse till bankoutskottet vid 1946 års riksdag, gälla fortfarande.

§ 7.

Från avbetalningslånefonden, vilken enligt beslut av 1948 års riksdag höjts med 5 miljoner kronor till 65 miljoner kronor (jfr statsutskottets memorial nr 229), utgjorde utlåningen vid utgången av år 1948 sammanlagt 61 308 905 kronor 61 öre. Däri ingår ett belopp om 4 513 037 kronor 25 öre, vilket utlämnats såsom garantilån enligt kungörelsen den 11 oktober 1946 (nr 676) angående statlig kreditgaranti åt den som avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen. Antalet garantilån utgjorde 464, därav vid huvudkontoret 175 och vid avdelningskontoren 289.

Räntan å lån från fonden utgör 3.5 procent; för garantilån dock endast 3 procent.

Rörande lånens fördelning på de särskilda kontoren hänvisas till å sid. 15 intagna uppgifter.

§ 8.

Spannmålskreditfonden uppgår till 2 500 000 kronor. Riksbanken förvaltar fondens hela belopp.

Räntan å lån från fonden utgör 3.5 procent.

För närvarande finnes icke någon utlåning från fonden.

§ 9.

Från statens bosättningslånefond, till vilken riksdagen hittills såsom kapital anvisat sammanlagt 54.1 miljoner kronor, varav 45.6 miljoner kro-

nor överlämnats till riksbanken, utgjorde vid utgången av år 1948 utlåningen 44 236 069 kronor 76 öre och antalet utestående lån 60 876.

Rörande lånens antal och fördelning hänvisas till sammanställningen å sid. 16. Sedan lånerörelsens början och till utgången av år 1948 hava utlämnats 117 605 lån till ett belopp av sammanlagt 122 973 615 kronor samt efterskänkts eller avskrivits lån till ett belopp av sammanlagt 435 708 kronor 28 öre.

Räntan å lån, som utlämnas från fonden, utgör 4 procent.

En ny broschyr, avsedd att lämna sökande av bosättningslån råd och vägledning vid deras bosättning, har utgivits av riksbanken i samarbete med svenska slöjdföreningen.

§ 10.

Från fonden för hantverks- och småindustrikredit — till vilken 1941 års lagtima riksdag anvisat ett reservationsanslag av 2 miljoner kronor, som enligt handelsdepartementets skrivelse till fullmäktige den 17 juni 1948 må disponeras jämväl under budgetåret 1948/49 — har ett belopp av 500 000 kronor överförts till riksbanken. Hittills hava bildats nio garantiföreningar, vilkas medverkan förutsättes för utlämnande av lån från fonden.

Vid utgången av år 1948 hade utlämnats sammanlagt 44 lån med ett då utestående belopp av tillhopa 309 340 kronor, nämligen

Kontor	Antal	Sammanlagd lånesumma kr.
Falun	11 st.	88 700
Jönköping	6 »	23 000
Kalmar	4 »	29 100
Norrköping	9 »	83 000
Uppsala	11 »	74 140
Vänersborg	3 »	11 400
	44 st.	309 340

Räntan å lån från fonden utgör 4½ procent.

§ 11.

Vid utgången av år 1948 utgjorde beloppet av utestående skyddsrumslån vid riksbankens samtliga kontor 152 132 kronor 68 öre, därav vid huvudkontoret 90 411 kronor och vid avdelningskontoren 61 721 kronor 68 öre.

Några nya lån ha icke fått utlämnas efter den 30 juni 1946.

§ 12.

Sedan 1948 års riksdag bifallit Kungl. Maj:ts i proposition nr 149 angående omorganisation av rationaliseringsverksamheten på jordbrukets om-

råde m. m. framlagda förslag beträffande det statliga stödet för yttre och inre rationalisering inom jordbruket, har Kungl. Maj:t genom brev den 30 juni 1948 förordnat, att förvaltningen av nedan angivna statliga utlåningsfonder skulle från och med den 1 juli 1948 överföras till riksbanken. De lånefonder, vilkas förvaltning genom brevet överflyttades å riksbanken, utgjordes av egnahems-, arrende-, arbetarsmåbruks-, gödselvårds-, täckdiknings-, allmänna nyodlings- och norrländska nyodlingslånefonderna, diversemedelsfonden för premielån till egnahemslåntagare samt lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden. Vidare överfördes å riksbanken förvaltningen av lån till uppförande av siloanläggningar, tilläggsån till viss bostadsbyggnadsverksamhet (1942 års tilläggsån), lån till kolonisation för estlandssvenskarna (estlandsån) och lån till bostadsförbättringsverksamhet (förbättringsån).

Samtidigt förordnade Kungl. Maj:t, bland annat, att handhavandet och utbetalandet av lån, beviljade före den 1 juli 1948 till nedannämnda ändamål, skulle från och med sagda dag ankomma på riksbanken, nämligen gödselvårdsån, täckdikningsån, nyodlings- och betesförbättringsån, jordbruksegnahemslån och bostadsegnahemslån, skogsån, förstärkningsån, premielån, äldre tilläggsån, uppskovsån, 1942 års tilläggsån, estlandsån, nybyggnadsån och förbättringsån samt lån för uppförande av siloanläggningar, ävensom statsån till låneförmedlare för utlämnande av bostadsegnahemslån, arrendelån och arbetarsmåbruksstatsån.

I brevet har vidare meddelats vissa närmare bestämmelser angående riksbankens övertagande av ifrågavarande lån.

Vidare har genom två andra Kungl. brev den 30 juni samt Kungl. brev den 20 augusti 1948 till riksbanken överlämnats

dels handhavandet och utbetalandet av före den 1 juli 1948 beviljade statsån till låneförmedlare för utlämnande av bostadsegnahemslån,

dels utbetalandet av förbättringsbidrag, som beviljas med stöd av kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 464) om förbättringsbidrag samt nybyggnads- och förbättringsån för bostadsföretag å landsbygden,

dels ock utbetalandet av beviljade bidrag enligt 19 § kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 590) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet.

Genom vad Kungl. Maj:t sålunda beslutat har riksdagen kommit att få i viss mån vidgade uppgifter i förhållande till vad som förutsattes i förenämnda proposition. Fullmäktige hava emellertid förklarat sig beredda att låta riksbanken åtaga sig dessa uppgifter, då därigenom lättnad skulle kunna beredas lantbruksnämnder och länsbostadsnämnder.

Lantbruksstyrelsen och statskontoret hava numera till riksbanken överlämnat de fondmedel för de egnahems- m. fl. lån, som enligt nämnda Kungl. brev skola förvaltas av riksbanken. Ifrågavarande fonder ingå ej i riksbankens balansräkning utan redovisas separat.

Förhandlingar ha förts med representanter för lantbruksstyrelsen och bostadsstyrelsen för att söka uppnå en ur praktisk synpunkt lämplig handläggning av ifrågavarande låneverksamhet. Fullmäktige och lantbruksstyrelsen hava därefter i gemensam skrivelse till Konungen framlagt vissa förslag i ämnet.

Närmare anvisningar till riksbankens avdelningskontor om förvaltningen av lånen hava utarbetats och tillställts kontoren.

Beträffande lånens fördelning på huvudkontoret och de olika avdelningskontoren vid utgången av år 1948 hänvisas till sammanställningar å sid. 17 och 18.

Övertagandet av här avsedda, i jämförelse med riksbankens övriga låneverksamhet högst betydande lånestock har medfört behov av personalförstärkningar vid vissa avdelningskontor. Förvaltningen av lånen har dessutom nödvändiggjort komplettering av kontorsutrustningar vid flertalet avdelningskontor.

I samband med övertagandet av ifrågavarande lån har vidtagits åtgärder för att rationalisera aviutskrifterna för dessa lån men även för riksbankens avbetalnings-, bosättnings- och hypotekslån. Till detta ändamål har till huvudkontoret förlagts ett centralt adressregister, som inrymts i härför iordningsställda lokaler. Den för adressregistret erforderliga utrustningen har kostnadsberäknats till c:a 100 000 kronor.

§ 13.

Sedan mitten av år 1947 har riksbanken genomfört reglering av riksbankens försäljning av guld för inhemsk förbrukning. Enligt de grunder, som tillämpats under år 1948, har tilldelningen för guldsmedsändamål utgjort 50 procent av inköpen under år 1946, därvid dock vid beräkning av dessa inköp vissa avdrag skett. Därutöver har lämnats viss tilläggstilldelning för att i princip möjliggöra tillverkning av släta guldringar till samma antal som under år 1946. Även försäljningen av guld för medaljframställning har reglerats i syfte att minska guldåtgången. I fråga om guldförsäljningen för dentaländamål har däremot någon begränsning icke tillämpats utan riksbanken har tillgodosett föreliggande behov.

Den inom landet under år 1948 försålda kvantiteten finguld utgjorde 2 407 kg, med följande fördelning på de olika huvudgrupperna av ändamål:

dentalguld	803 kg
guldsmedsguld (därav för släta ringar uppskattningsvis 550 kg)	1 450 »
diverse industriella ändamål	23 »
medaljer	131 »

Till jämförelse må nämnas, att riksbanken till inhemska förbrukare försålde 3 686 kg år 1946 och 3 397 kg år 1947.

§ 14.

På förslag av en av fullmäktige tillsatt kommitté för utredning av frågan om den fortsatta beräkningen av riksbankens konsumtionsprisindex har arbetsuppgifterna rörande nämnda index för budgetåret 1948/49 överflyttats på socialstyrelsen. Kostnaderna för arbetet bestrides under nämnda tid av riksbanken.

Frågan angående det slutgiltiga ordnandet av indexarbetet är föremål för kommitténs närmare utredning.

§ 15.

Enligt bemyndigande av 1948 års riksdag — jämför bankoutskottets utlåtande nr 51/1948 — hava delegerade för riksdagens verk utfärdat »Avlöningsreglementet för riksdagens verk» samt övergångs- och tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet. Vidare hava delegerade vidtagit den ändring i 1947 års tjänstepensionsreglemente för riksdagens verk, som sammanhänger med avlöningsreglementets ändrade benämning.

§ 16.

Riksbankens personal — bortsett från personalen vid sedeltryckeriet och pappers bruket — uppgick vid ingången av år 1949 till följande antal

<i>ordinarie</i> tjänstemän med		
a) lönegradsbeteckningen Cp	37
b) » Cr	6
c) » Ca	315
därav bankpersonal	190
biträdespersonal	55
vaktpersonal	70
<i>extra ordinarie</i> tjänstemän	128
därav bankpersonal	65
biträdespersonal	54
vaktpersonal	9
<i>aspiranter</i>	36
därav bankaspiranter	25
biträdesaspiranter	11
<i>extra</i> tjänstemän	15
		Summa 537

Därtill bör läggas reservpersonal, d. v. s. personal anställd huvudsakligen för sedelräkning och för tjänstgöring under kortare perioder, till ett antal av cirka 300. Av sistnämnda personal tjänstgjorde under år 1948 i medeltal 150 per arbetsdag.

Å andra sidan tjänstgjorde vid ingången av år 1949 sammanlagt 14 ordinarie och extra ordinarie riksbankstjänstemän hos valutakontoret.

§ 17.

Nytt kollektivavtal gällande från och med den 1 januari 1948 har träffats för städningsspersonalen vid riksbankens huvudkontor och sedeltryckeri samt de avdelningskontor, där förut gällande kollektivavtal ägt tillämpning. Kollektivavtalet hade utarbetats på grundval av det kollektivavtal angående arbets- och löneförhållanden för städningsspersonal, som bifogats Kungl. Maj:ts cirkulär den 5 mars 1948 (nr 80) till statliga myndigheter och institutioner angående kollektivavtal beträffande städning.

Vid de kontor, där städningen ombesörjes av vaktmästaren vid kontoret, eventuellt med biträde av dennes hustru, och å vilket arbete kollektivavtalet ej är tillämpligt, har särskild överenskommelse träffats om ersättningsens storlek.

§ 18.

Sedan 1948 års riksdag bemyndigat fullmäktige att för inrättande av ny fabrikshiss vid *Tumba bruk* av riksbankens medel använda ett belopp av förslagsvis 83 000 kronor (se bankoutskottets utlåtande nr 53/1948) har avtal träffats om leverans och inmontering av hissen.

Den nya ångcentralen vid bruket, vartill 1946 års riksdag anvisat ett belopp om förslagsvis 275 000 kronor (se bankoutskottets utlåtande nr 75/1946), har tagits i bruk. Kostnaden torde komma att uppgå till ungefär sagda belopp.

Moderniseringen av brukets personalbostäder har fortgått i den utsträckning gällande restriktioner tillåtit. Det s. k. »Gula huset» har rivits.

Inom ramen för det av 1947 års riksdag lämnade medgivandet till utökning av maskinparken vid *sedeltryckeriet* (se bankoutskottets utlåtande nr 25/1947) har anskaffats en s. k. Kellypress och en skärmaskin för tillhopa cirka 40 000 kronor samt avtal träffats *dels* om anskaffande av en graveringsmaskin för 44 500 kronor och av en lottpress för 141 200 kronor *dels ock* om tillverkning här i riket av två koppartrycksrotationsmaskiner av märket Beaune för en kostnad av 185 000 kronor, vartill kommer 45 000 kronor i licensavgift till en fransk firma för denna tillverkning.

Med representanter för civilförvaltningens personalförbund hava nya kollektivavtal ingåtts för arbetarpersonalen vid riksbankens båda industrier, gällande till utgången av 1949.

Därjämte har nytt kollektivavtal träffats för förmännen vid *Tumba bruk*. Jämlikt beslut av delegerade för riksdagens verk hava dessa förmän samt de kollektivavtalsanställda förmännen vid *sedeltryckeriet* erhållit pensionsrätt enligt 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för riksdagens verk. (De åtnjoto dessförinnan pensionsrätt enligt de för arbetare gällande bestämmelserna.)

§ 19.

Sedan avtal härom träffats med »Kungakommittén 1948» har riksbanken i anledning av Hans Majestät Konungens 90-årsdag utgivit sedlar å 5 kronor av ny typ, vilka tillhandahållits allmänheten till ett pris av 10 kronor. Kursdifferensen 5 kronor per sedel skall enligt avtalet redovisas till Kungakommittén och tillföras en fond, benämnd »Gustaf V:s 90-årsfond för Sveriges ungdom».

Per den 30 november 1948 — det senaste datum för vilket uppgift hittills finns tillgänglig — uppgick försäljningen till cirka 158 000 sedlar.

Enligt det träffade avtalet ankommer det på Kungakommittén att bestämma, när försäljningen av sedlarna skall upphöra. Något sådant besked har ännu icke ingått.

Bortsett från bestyret med att åstadkomma ifrågakavande jubileumssedel har under det gångna året arbetet på att framställa en ny sedeltyp i stort sett legat nere, men avsikten är att under innevarande år söka intensifiera detta arbete.

§ 20.

Inspektioner av avdelningskontoren hava verkställts av dåvarande riksbankschefen Rooth vid kontoret i Karlskrona, av bankdirektören Ekengren vid kontoren i Gävle, Halmstad, Härnösand, Luleå, Sundsvall, Umeå, Uppsala och Västerås, av bankdirektören Hammarskiöld vid kontoren i Falun och Östersund samt

av numera bankdirektören Månsson vid kontoren i Göteborg, Malmö, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Mariestad, Norrköping, Nyköping, Visby, Vänersborg, Växjö och Örebro.

Vid inspektionerna av kontoren i Luleå och Umeå deltog även under-tecknad Hall.

Föreskrivna inventeringar och undersökningar av huvudkontorets kassor och förvaringsrum hava under året ägt rum.

Revision genom därtill utsedda tjänstemän har under året företagits vid samtliga avdelningskontor.

§ 21.

För riktigheten av de å sid. 8—14 lämnade sifferuppgifterna ansvara bankkamreraren Axel Rosengren och kammarskrivaren Folke Öberg, vilka undertecknat, respektive kontrasierat riksbankens bokslut.

§ 22.

Fullmäktige överlämna härjämte inom behörig tid inkomna berättelser från styrelserna för bankens samtliga avdelningskontor samt från direktören vid Tumba bruk.

Stockholm den 12 januari 1949.

CONRAD JONSSON.

DAVID HALL.

KLAS BÖÖK.

EDV. BJÖRNSSON.

C. P. V. GRÄNEBO.

ALLAN ANDERSSON.

ERIK HAGBERG.

/ Gunnar Olsson.